

Til lektion 4 - fonologiens grundbegreber.

Det vigtige i Grønnum 4-4.4:

- Terminologien i 4.1 er vigtig som grundlag for den fonologiske analyse. Læs det grundigt, og brug den til at slå op i hvis du kommer i tvivl om noget.
- Definitionen af morfem og fonem.
- Vedr. danske konsonanter: husk forskellen på konsonantlyde (4.3) og konsonantfonemer (4.4). Det der fører fra lyde til fonemer, er den fonologiske analyse. Med analysen vil man opstille det system, fonemsystem, som talere og lyttere har for deres sprogs lyde som en kognitiv gestalt (et mentalt billede). Man vil via analysen forenkle billedet så varianter af én lyd så vidt muligt henregnes under ét fonem. De mere specifikke problemer der er med den fonologiske analyse af dansk skal gennemgås grundigere i næste semester.

Øvelser

- (1) Stavelsesstruktur, fonotaks. Mig bekendt findes ingen af flg. 10 ord i dansk. Overvej hvilke af disse nonsensord der sådan set godt kunne have været danske ord. Hvad er det udanske ved de ord som ikke kunne være almindelige danske ord? (Bemærk at spørgsmålet om stavelsesstruktur/-grænser er et **fonologisk** anliggende. I skal altså tage udgangspunkt i en **fonemskrift** af ordene når I besvarer pkt. 1 og 2.)

jamle, vlaske, rsaki, vule, vlk, tsumpi, njørle, lujer, flimst

- (2) Sæt stavelsesgrænser ind i de af ovenstående ord som kunne have været danske ord. Og noter stavelsernes type som CV, CVCV, CCVC osv.
- (3) Sæt streg under rimdelen af flg. ord:

vask, raps, straks, streg, klask, friskt, gru

- (4) Angiv om stavelserne i ordene i 3 er lette eller tunge? Hvad med i *foto*?
- (5) Lav lister over de initiale og finale konsonantlyde i flg. ord:

*kat, rav, gul, tak, sæl, mus, ned, ben, pop,
Hansthalm, fætter, lødig*

- (6) Hvilke af flg. konsonanter er sonoranter:

m t k l p n

- (7) Hvor mange morfemer er der i *violinistindens*?
- (8) Hvor mange fonemer er der i *pas*? Lav kommutationsprøve på alle pladser.
- (9) Find nye minimalpar i stil med dem i 4.3.1 til at vise kommutation mellem dansk:

[p^h] og [t^s]
[l] og [m]
[ǰ] og [ɖ]

+ øvelser fra NG om tyrkisk, spansk, koreansk og Southern Kongo.